

Szent kapcsolat

A Gyurcsány-kormány és a katolikus egyház

Már a Medgyessy-kormány fölállása óta hideg szelek fújnak Magyarország és az Apostoli Szentzsék viszonyában, a visszatapsolt Gyurcsány-kormány regnálása óta pedig hiába volt tavaszias az idő ősszel és télen is, a magyar kormány a szómágián kívül nem sokat változtatott támadó attitűdjén. Változatlanul megkurtítják az egyházi intézményeknek adandó támogatást, és főleg az SZDSZ kezdeményezésére az 1997-ben megkötött vatikáni-magyar szerződés felülvizsgálatáról döntöttek. Mindeközben – bár számtalan vitás kérdés adódott – másfél évig nem hívták össze a vatikáni-magyar vegyes bizottságot. Az idén megtört a jég. Január végén megtartotta alakuló ülését a választmány.

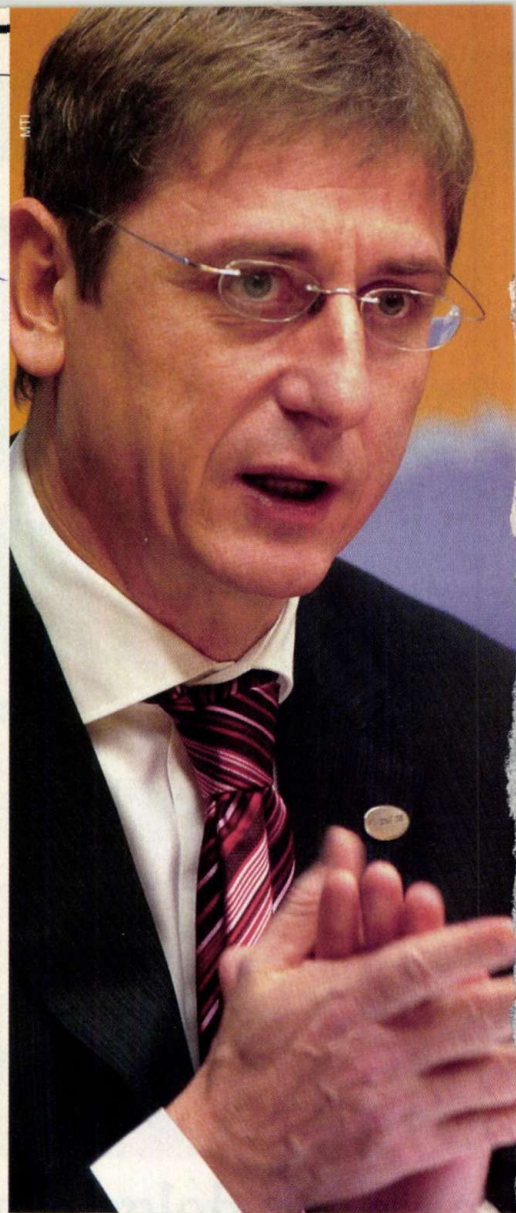
Emlékeztetőül: az első Gyurcsány-kormány hivatalba lépése után a miniszterelnök hamarosan a Vatikánba látogatott, ahol botrányos módon saját országa főpapjaira panaszkodott, amire a szokásos protokoll nem adott alkalmat. A diplomáciai botrány jócskán lejáratta hazánkat, bár a Vatikán illetékei jól tudták, hogy a történetek csak előjátékai a visszatért neokádárizmus egyházellenes attitűdjének. Akkor még az sem volt nyilvánvaló, hogy az újgenerációs Gyurcsány Ferenc krónikus hazudozó, az ellenkezője sem igaz annak, amit mond. Hamarosan megkezdődtek a támadások az egyházak – elsősorban a katolikus egyház – ellen. Először az erre vállalkozó médiumok léptek porondra, és a legvaskosabb trágárságokat, fenyegetéseket, sértegetéseket, megalázásokat zúdították a hívó emberek fejére. Az ellenük való tiltakozás – gondoljanak a Tilos Rádió előtti tüntetésre – természetesen „antiszemita” megmozdulás volt. A balliberális politikusok elhatárolódása az Európában példátlan támadásoktól elmaradt.

Már korábban is, de különösen 2005 őszén – közeledvén a választásokhoz – az SZDSZ egyre erősebben követelte az állam és az egyház „teljes szétválasztását”. Ezt ugyan a franciák már régen kitalálták, és az Európai Unióban, így hazánkban is régen megtörtént. Ezt a balliberális párt is jól tudta, de sunyi módon így fogalmazott: „Az egyházak indokolatlan privilégiumok és kedvezmények részesei. Szerintük az egyházak fenntartása elsősorban a hívek feladata”. A témára azonnal ráharapott a média és a legvadabb hazugságokkal árasztották el az embereket. Bedobták a köztudatba, hogy az egyházi személyek sem társadalombiztosítottak, sem nyugdíjállományúak

nem fizetnek. Ami nem felel meg a valóságnak, mert mivel egészségügyi és nyugdíjbiztosítást a minimálbér után központilag fizeti a Püspöki Konferencia. Később a hozzájárulás mértékében fogják kapni a minimálnyugdíjat az egyházi intézményekben dolgozó egyházi személyek. Ha pedig munkaszerződéssel vannak foglalkoztatva, akkor a teljes fizetésüknek megfelelő mértékben fizetik mind az egészségügyi, mind a nyugdíjbiztosítást. Aki nem járatos „egyház-finanszírozás” ügyében, bevette, hogy az állam tartja el az egyházat.

Valótlannal állította Guszto Péter, az SZDSZ ügyvivője, hogy az egyházi egészségügyi, szociális és oktatási intézményekben másfélszeres a normatíva. Ez egyébként törvénytelen is lenne, mert a törvény szerint egyenlő finanszírozás jár az állami fenntartású intézményekhez hasonlóan, és ez így is volt egy ideig, mivel az egyházi fenntartású intézmények is közfeladatot látnak el. Sőt az egyházi iskolák nem szenvednek gyermekhiánytól, szívesen viszik a szülők gyermekeiket ezekben a tanintézményekbe.

A második Gyurcsány-kormány felállása után ismét megerősödtek az egyházellenes támadások. Ami a legvisszatetszőbb, az MSZP „vallásos tagozata” a keresztelést, az esketést, a temetést, a misemondást is számlaköteles, általános áfakulccsal adózó, bejegyzett szolgáltatással akarta változtatni. Gyurcsány – a „hívótagozat” áruhájába bújva – próbálta a kifejezetten lelkipásztori szolgáltatásokat piacósítani, és részben ezzel tömni be a költségvetési lyukakat. Az SZDSZ írja a vatikáni szerződés felülvizsgálatát kezdeményezte. Hiába szorgalmazták, hogy üljön össze a vatikáni-magyar vegyes bizottság, és tárgyalják meg a vitás kérdé-

Kapcsolat-történelem

1920. július 26. A diplomáciai kapcsolatok hivatalos felvétele a Magyar Királyság és az Apostoli Szentzsék között.

1945. április 4. Angelo Rotta apostoli nunciust a szovjet hatóságok kiutasítják, ezáltal a magyar-vatikáni kapcsolatok formálisan is megszakadnak.

1963. május 7–9. Tárgyalások kezdődnek a Szentzsék és a Magyar Népköztársaság között.

1964. szeptember 15. A Vatikán és Magyarország képviselői részleges megállapodást és a függőben maradt kérdéseket rögzítő jegyzőkönyvet írnak alá Budapesten.

1989. szeptember 5. Németh Miklós Agostino Casaroli szentszéki bíborshoz írt levelében kezdeményezi a diplomáciai kapcsolatok helyreállítását.

1990. február 9. Németh Miklós és Agostino Casaroli aláírja a diplomáciai kapcsolatok újravelvételéről szóló egyezményt.

1990. március 28. II. János Pál pápa kinevezi Angelo Acerbi érseket Magyarország apostoli nunciussá.

seket, csak halogatták a bizottság összehívását. Nyilvánvalóan azért, hogy közben megtörténjen a vatikáni–magyar szerződés SZDSZ által javasolt felülvizsgálata. Gyurcsány hallgatott a szentszéki megállapodás ügyében, csak a háttérből figyelte az egyre hevesebb támadásokat. A választások előtt azt hangoztatta, hogy „van a kormánynek egy hivatalos politikája. Ez a politika kormányprogramon nyugszik. A kormányprogramban pedig azt mondtuk, hogy fenntartjuk a vatikáni szerződést, hogy egyébként valamelyik párt valamelyik politikusa ehhez képest mond eltérő véleményt, tekintünk a szabad véleménynyilvánításnak... A mi kormányunk ezt a politikát fogja végrehajtani” (mármint a kormányprogramot – a szerző.). Az „őszödi beszéd” óta tudjuk, hogy mennyit ért az MSZP kormányprogramja.

Mit tartalmaz a vatikáni–magyar szerződés? **Eörsi István** korábban egyenesen „szégyenteljes konkordátumnak” nevezte a szerződést, amelyben meggyőződése szerint a pártok kifejezetten azért kapnak pénzt az államtól, hogy politizáljanak, mivel ez a dolguk, de az egyházaknak csak akkor van erkölcsi alapjuk a politizálásra, ha anyagiilag függetlenek az államtól. A hiba csak az, hogy a „szégyenletes konkordátumot” a **Horn**-kormány hozta tető alá. A sokszor átglyagolt megállapodást 1997. június 20-án írta alá **Horn Gyula** és **Angelo Sodano** bíboros államtitkár, de az Országgyűlés csak 1999-ben ratifikálta. A megállapodás meghirdetett célja volt a hazai Római Katolikus Egyház független működésének biztosítása, hogy az államosított vagyon egy részének visszaadása után függetlenül tudjon működni. A vatikáni szerződés hatására további néhány egyházzal is kötöttek hasonló megállapodást.

A Szentszékkal kötött nemzetközi szerződés tehát azóta szabályozza az egyház állami finanszírozását. Ez mit sem változtatott azon, hogy hol innen, hol onnan vontak el pénzt egyházi intézményektől, ami eleve egy nemzetközi szerződés megsértése. Pedig a szerződésben az is szerepel, hogy a felek az egyházra vonatkozó adószabályokat egyoldalúan nem módosíthatják. Szakjogászok szerint a korábban ajánlott egyházi perselypénz adományok megadóztatásának vágya az SZDSZ részéről, éppen ez utóbbi cikkelyt érinti.

Közben elkészült az ominózus jelentés is, amelyik a vatikáni megállapodás eredményeit és hatásait elemezte. A bizottság elnöke **Tamás Pál**, tagjai **Horányi Özséb**, **Koncz Gábor**, **Kozma Tamás**, **Lamm Vanda**, **Máté-Tóth András** és **Wildmann János** voltak. A je-

lentés 36 oldalból áll (plusz a mellékletek). Az utolsó (8.26.5) pontban megállapítják, hogy teljes volt az egyetértés abban, hogy „az egyházak finanszírozását hosszabb távon az államtól függetlenné kellene tenni. Ennek feltétele az, hogy világos program és időbeli ütemezés szerint állami segítséggel megtörténjen az egyházak önfinanszírozási gazdasági bázisainak megteremtése”. Ám az ördög a részletekben rejlik.

A megalakult vatikáni–magyar vegyes bizottság alakuló ülését január 25-én az Oktatási és Kulturális Minisztériumban tartották meg. A kormányoldalt **Hiller István** miniszter, az Apostoli Szentszék delegációját **Juliusz Janusz** apostoli nuncius (helyettese **Erdő Péter** bíboros-primás, esztergomi érsek) vezeti. Az eddig történetek kommentálásától feltehetően közös akarattal mindkét fél elzárkózott. A titkolódzás azt engedi sejteni, hogy első nekifutásra nem sikerült eredményt elérni, és valószínűleg mindkét fél ragaszkodik eredeti álláspontjához. A téma bizonyára az egyházi intézmények diszkriminatív finanszírozásának megszüntetésére irányult. Bár az egyházak kerülnek a konfrontációt, nem mondhatnak le arról a törvényes jogukról, hogy ugyanolyan elbírálás alá essenek, mint az állami fenntartású intézmények, különben nem tudják közfeladataikat ellátni. Abban mindkét fél meg egyezett, hogy a vegyes bizottság rendszeres működése elengedhetetlenül fontos a sikeres együttműködés érdekében.

Miközben a felek a diszkriminatív intézkedésekről tárgyalnak, a budapesti egyházi kórházakat jóval nagyobb mértékben sújtja az aktív ágyak száma leépítésének **Molnár**-féle javaslata. Míg a központi régióban 25 százalékkal csökkenne az aktív ágyak száma, addig a Bethesda Református Gyermekkórházban 43, a Budai Irgalmas Rendi Kórházban 36, a Szent Ferenc Kórházban 47 százalékos lenne a leépítés. Pedig közismert, hogy az egyház komoly összegeket tett hozzá a biztosító által folyósított működési pénzekhez, az ellátás színvonaláról nem is szólva. A Budai Irgalmas Kórház hat év alatt kétmilliárd forintot fektetett be a hazai intézménybe, nem törődve a megtérüléssel, küldetésként végezve a gyógyítást.

A vatikáni–magyar vegyes bizottság tárgyalódelegációjának vezető helyettese **Erdő Péter** bíboros-primás. A Magyar Katolikus Egyház feje egy vatikáni angol nyelvű lap szerint Európa legelső katolikus vezetője. Nyilván nem azért, mert befolyásolható embernek ismerik. Reméljük, hogy erős kézzel kormányozza a Magyar Katolikus Egyházat a tárgyalások zátonyai között is.

Hankó Ildikó

1991. augusztus 16–20. II. János Pál lelkipásztori látogatása Magyarországon.

1996. szeptember 6–7. II. János Pál pápa második magyarországi látogatása.

1997. április 25. II. János Pál kinevezi **Karl-Josef Rauber** érseket magyarországi apostoli nunciussá.

1997. június 20. **Horn Gyula** miniszterelnök és **Angelo Sodano** bíboros államtitkár Vatikánvárosban aláírja a vatikáni–magyar megállapodást.

1998. április 3. Az 1997-es megállapodás gyakorlati megvalósítása érdekében létrehozott vatikáni–magyar vegyes bizottság első ülése.

2000. december 20. Megszűnik a vatikáni–magyar vegyes bizottság.

2003. április 9. II. János Pál kinevezi **Juliusz Janusz** érseket magyarországi apostoli nunciussá.

2004. április 26. Az újonnan létrejött vatikáni–magyar vegyes bizottság első plenáris ülése.

2005. március 16. A vatikáni–magyar vegyes bizottság második plenáris ülése.